

Sygn. akt I C 328/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Bełchatowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Lucyna Szafrąńska

Protokolant: Justyna Krawczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 lipca 2018 roku w B.,

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. ,

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki D. P. kwotę 10000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 października 2017 roku do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie ,
3. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki D. P. 1834,00 zł (tysiąc osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 328/18

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 18-05-2018 roku skierowanym przeciwko (...) S.A. z/s w W. powódka D. P. wniosła o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 10 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14.10.2017 r. do dnia zapłaty,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 1 800 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie,
– tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną przez śmierć W. S. (babki powódki).

Pozwany nie uznał żądań i wniosł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Wskazał, że powódka nie wykazała, aby doznała cierpień w stopniu intensywniejszym niż w przypadku normalnej reakcji na śmierć członka rodziny. Zazaczył, że od wypadku minęło już 15 lat, a powódka jest dorosła i doznane w dzieciństwie przykre zdarzenie w postaci śmierci babci nie wpłynęło negatywnie na realizację jej ról społecznych w życiu rodzinnym i zawodowym.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12.12.2003r. w miejscowości K. T. K. kierując pojazdem marki V. o nr rej. (...) doprowadziła do zderzenia z samochodem ciężarowym marki (...). W wyniku tego zdarzenia babcia powódki W. S. będąca pasażerka V. poniosła śmierć na miejscu.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Belchatowie II Wydział K. z dnia 07.12.2004 r. sygn. akt II K 241/04 T. K. została uznana za winną popełnienia czynu z art. 177 § 2 kk i skazana na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem orzeczonej karny na okres próby wynoszący 4 lata.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Belchatowie II Wydział Karny z dnia 07.12.2004 r. sygn. akt II K 241/04 k. 12, niesporne

Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia, w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym.

Powódka reprezentowana przez (...) S.A., pismem z dnia 13.09.2017 r. (wpłynęło ono do pozwanego w dniu 19-09-2017 r.) zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią babci. Pozwany decyzją z dnia 18.10.2017 r. wskazał, że brak jest podstaw do uznania zgłoszonych roszczeń i odmówił wypłaty.

dowód:

- pismo (...) S.A. w L. z dnia 13.09.2017 r. k. 27 oraz e-mail z informacją o przesłaniu zeskanowanego zgłoszenia szkody z dnia 19-09-2017 r. w aktach szkody k. 39
- decyzja pozwanego z dnia 18.10.2017 r. k. 24

W chwili śmierci W. S. powódka miała 11 lat. W. S. zmarła w wieku 55 lat.

Relacje powódki z babcią były bardzo dobre i bliskie. W. S. na co dzień uczestniczyła w życiu powódki, pomagała w opiece nad nią i wychowaniu. To babcia odbierała powódkę ze szkoły i odrabiała z nią lekcje.

Do 9 roku życia powódka mieszkała z babcią. Później mieszkała z rodzicami i rodzeństwem około kilometr od miejsca zamieszkania babci. Rodzice powódki bardzo dużo czasu spędzali w pracy. Ojciec był kierowcą samochodów ciężarowych i był na co dzień nieobecny. Kiedy z kolei był w domu, to nadużywał alkoholu. W tej sytuacji babcia na co dzień zajmowała się wnukami. Niemal codziennie przychodziła do wnuków lub one do niej. Powódka i W. S. lubiły spędzać razem czas, gotowały, spacerowały. Zawsze razem spędzały święta i uroczystości rodzinne. Babcia była dla powódki jak druga mama.

Powódka bardzo mocno przeżyła śmierć babci. Często ją wspomina i odwiedza grób. Starsza siostra powódki w chwili śmierci W. S. miała 15 lat.

(dowód: zeznania powódki k. 47 w z. z k. 46, zeznania świadka G. P. . 46 v., zeznania świadka M. P. k. 46 v.)

Fakt wypadku i odpowiedzialność pozwanego co do zasady były niesporne. Pozostałe okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia Sąd ustalił na podstawie zeznań powódki i świadków, a także pism dotyczących przebiegu postępowania likwidacyjnego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w przeważającej części.

Powódka dochodzone roszczenie wywodzi z art. 448 KC w związku z art. 24 § 1 KC. Zgodnie z art. 448, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W myśl art. 24 § 1 ten, czyje dobro osobiste naruszone może żądać – na zasadach przewidzianych w kodeksie – zadośćuczynienia pieniężnego. Chronione przez prawo cywilne dobra osobiste człowieka zostały przykładowo wymienione w art. 23 Kodeksu, zgodnie z którym dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 KC ma charakter otwarty.

W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 KC objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zaakceptowano możliwość naprawienia szkody niemajątkowej w oparciu o konstrukcję naruszenia dobra osobistego, jakim jest szczególna więź rodzinna.

W dniu 03-08-2008 r. weszła w życie zmiana przepisu art. 446 KC, do którego dodano § 4, wedle którego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Wprowadzenie art. 446 § 4 nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że sama chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4, rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co byłoby trudne do zaakceptowania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, LEX nr 852341).

Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zatem na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed 3 sierpnia 2008 r. (wejście w życie art. 446 § 4), co Sąd Najwyższy podkreślił m. in. w uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 (LEX nr 604152, por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, LEX nr 785681). Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że dodanie art. 446 § 4 KC nie jest jedynie wyrazem woli ustawodawcy potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tego przepisu, ale także dokonania zmiany w ogólnej regule wynikającej z art. 448 k.c. przez zawężenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny.

Należy zaznaczyć, że nie wszystkie osoby z kręgu osób bliskich uprawnione są do dochodzenia roszczeń na podstawie art. 448 KC w związku z art. 24 § 1 KC. Roszczenie to przysługuje tym członkom rodziny, których ze zmarłym łączyła szczególna silna więź emocjonalna, a gwałtowne jej zerwanie spowodowało cierpienie z powodu straty bliskiej osoby, utratę radości lub sensu życia bądź perspektyw związanych z najbliższą osobą na przyszłość.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornie wynika, że relacje powódki z babką były bardzo dobre i serdeczne, łączyła je bliska i pozytywna więź emocjonalna. Zmarła W. S. na co dzień była obecna w życiu powódki, zajmowała się nią, uczestniczyła w jej wychowaniu, w pewnym zakresie przejęła obowiązki rodziców powódki, którzy przez długi czas byli nieobecni w domu.

Przepis art. 448 k.c. uprawnia najbliższych członków rodziny zmarłego poszkodowanego do domagania się odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej.

Jedynie w wyjątkowych przypadkach (np. gdy krzywda poszkodowanego polegała tylko na odczuciu bardzo nieznacznej dolegliwości fizycznej) sąd może odmówić zasądzenia jakiegokolwiek zadośćuczynienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1974 r. II CR 763/73, LEX nr 585015)

Z uwagi na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia za krzywdę powszechnie uważa się, że ustalenie odpowiedniej sumy nie może polegać na przyznaniu wyłącznie symbolicznej kwoty pieniędzy, chyba że sam pokrzywdzony domaga się raczej satysfakcji moralnej (powództwo „o symboliczną złotówkę”).

Użyte w art. 448 pojęcie „odpowiedniej sumy” ma charakter niedookreślony, tym niemniej w orzecznictwie wskazuje się kryteria, którymi należałoby kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, a mianowicie to, że musi ono mieć charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że "wartość odpowiednia" to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 r. III KK 349/07, LEX nr 395071).

Dla ustalenia, jak kwota byłaby odpowiednim zadośćuczynieniem dla powódek Sąd wziął pod uwagę opisane wyżej bardzo bliskie relacje łączące powódkę z babką oraz wstrząs związany z jej tragiczną śmiercią, powodującą poczucie straty

i żalu. Z drugiej strony nie można zupełnie pomijać wpływu znacznego czasu od śmierci W. S. oraz tego, że powódka była i jest w stanie, pomimo tragicznego zdarzenia, wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym. Upływ piętnastu lat od dnia wypadku, nawet przy stracie osoby bliskiej, wiąże się ze zmniejszeniem uczucia żalu i smutku

w porównaniu z czasem bezpośrednio po wypadku. Dodatkowo trzeba wziąć pod uwagę, że w chwili śmierci W. S. powódka w trudnej emocjonalnie sytuacji nie została sama – mogła korzystać ze wsparcia członków rodziny: matki i starszej siostry .

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe okoliczności Sąd doszedł do przekonania, że kwota 10 000 zł jest odpowiednia dla zrekompensowania krzywdy powódki D. P. spowodowanej tragiczną śmiercią babci. Kwota ta nie może być oceniona jako rażąco niska ani wygórowana. Kwota 10 000 zł w ocenie Sądu

w okolicznościach sprawy rekompensuje w pełni, na ile jest to możliwe finansowym zadośćuczynieniem, poniesioną przez powódkę krzywdę w następstwie śmierci babki. Powództwo co do należności głównej podlegało zatem uwzględnieniu w całości.

Podstawę rozstrzygnięcia w zakresie odsetek stanowił art. 481 § 1 KC, zgodnie

z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z art. 817 § 1 KC wynika, że ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Powódka zgłosiła pozwanemu roszczenie

o zadośćuczynienie w piśmie, które wpłynęło do ubezpieczyciela 19-09-2017 r. Uwzględniając powołaną regulację art. 817 § 1 kc nie można uznać, że pozwany opóźnił się ze spełnieniem świadczenia już w dniu 14-10-2017 r. (tj. w dacie wskazanej w pozwie jako początkowa naliczania odsetek). W ocenie Sądu

o opóźnieniu można mówić od 19-10-2017 r., stąd odsetki zasądzono od tego dnia. Tym samym oddalenie powództwa dotyczy roszczenia odsetkowego za okres od 14-10-2017 r. do 18-10-2017 r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc zdanie drugie kpc. Sąd włożył na pozwanego obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, ponieważ powódka uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania

Kosztami po stronie powoda były: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1800 zł – ustalone w oparciu o § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłata od pełnomocnictw 34 zł.

Sz. K.